

МІСТОБУДУВАННЯ

УДК 727.3.012 (045)

М.В. Бутик

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНІХ НАВЧАЛЬНИХ КОРПУСІВ

Однією з важливих завдань архітектурного проектування є приведення процесів, що протікають у проектованому будинку, в логічну систему. Установивши послідовність цих процесів, можна визначити взаємозв'язок між окремими приміщеннями або їхніми групами й створити композиційну схему будинку в цілому.

В Україні існує досить велика кількість архітектурних і художніх вузів, але серед них є тільки деякі, які могли б відповідати усім вимогам, що виникають сьогодні, і створювали б необхідні умови для здійснення повноцінного освітнього процесу, що проходить у даних вузах. Практично всі будинки, у яких розташовуються архітектурні й художні корпуси, є пристосованими, а не спеціально створеними. Таким чином, виникає проблема необхідності створення просторового середовища й виявлення критеріїв, за якими воно повинно формуватися, що надалі дозволило б побудувати проектну модель.

Для цього на початковому етапі створюється ряд схем, що дозволяють виявити структуру й взаємозв'язки функціональних зон будинку архітектурно-художнього корпусу.

Відповідно до функціонально-планувального рішення, всі приміщення корпусу цілеспрямовано розділити на групи, усередині яких вони розподіляються за функціональними зонами. У результаті з'являється схема, що дозволяє виявити взаємозв'язки елементів, що входять у загальну структуру навчального закладу архітектурно-художнього профілю.

При складанні «Схеми функціонального зонування» всі приміщення корпусу були б розділені на наступні групи: основні, соціально-побутові, обслуговуючі та допоміжні.

Перша група – це основні функціональні зони, що формують каркас будинку. Усього їх шість: зона учбово-лекційного курсу; зона спеціалізованих майстерень; зона проектних майстерень; зона художніх майстерень; виставкові зони; рекреаційні зони.

Друга група – це соціально-побутові зони, соціально-правової служби й громадського харчування.

Третя група – це зона обслуговуючого й допоміжного характеру, що складається з адміністративно-господарської та комунікаційно-технічної зони.

Ця схема дозволяє структурувати дані елементи, виявити потреби в них, позначити вимоги, пропоновані до даного типу будинків, а також до конкретних зон і приміщень.

При виявленні й структуруванні складових елементів було вивчено не тільки простір, але й види діяльності, які здійснюються в архітектурно-художньому корпусі. У результаті була складена «Модель дослідження простору та видів діяльності».

Отримана модель являє собою структуру, побудовану виходячи із двох позицій. Перша позиція полягає в створенні переліку основних видів діяльності, що протікають в архітектурно-художньому корпусі, друга – створення переліку просторів, що входять у цей корпус. Виявлення взаємозв'язків між першою та другою позиціями дає можливість визначити, який потрібен простір та які зв'язки існують між кожним видом діяльності й конкретним простором.

Ця модель також повинна враховувати всі характерні риси даної установи, що дозволить уникнути багатьох проблем і помилок на стадії формування завдань для проектування, а також дозволить згодом запроєктувати раціональний, зручний, продуманий будинок, призначений саме як архітектурно-художній корпус.

У свою чергу, це також і врахування специфіки організації освітнього процесу, який можна розділити на чотири підгрупи:

1. *Визначення нікових навантажень, їхній прояв, можливі варіанти вирішення проблеми.* Прикладом може служити знайома всім студентам і викладачам картина: кінець семестру – на коридорах і в аудиторіях неможливо пройти, тому що там розкладають довгі стрічки робіт для перевірки.

2. *Існування спеціалізованих аудиторій, їхня кількість, функціонально-планувальні рішення.* Прикладом може служити аудиторії скульптури та рисунок.

3. *Ергономічність, пристосованість внутрішніх елементів будинку до особливостей освітнього процесу.* Як негативний приклад можна згадати про турнікет на вході в гуртожиток: його конструкція не призначена для проходів із

планшетами, великогабаритними кресленнями, і тому пронести планшет можна тільки над головою. Ця очевидна незручність зводить «на ні» позитивний момент наявності швидкої й точної пропускової системи.

4. *Комфортна художньо-естетична організація інтер'єрів й екстер'єрів будинку.* Естетично багате й приємне середовище (інтер'єри, екстер'єри) позитивно впливає на психіку людини, формування його естетичного смаку, працездатності.

Після визначення основних зон, приміщень і факторів, а також виявлення взаємозв'язків між ними, можна виділити три групи основних просторів.

Перша - простір, що поєднує у собі всі лекційні аудиторії.

Друга - простір, який можна позначити як універсальні за рахунок можливості їхньої трансформації: приміщення для виставок, конференцій, актовий зал, зимовий сад, рекреації, музей.

Третя - простір, призначені для спеціалізованого виду діяльності: макетні майстерні, проектні аудиторії, підсобні приміщення, лабораторії, методичні кабінети. Визначення груп цих просторів необхідно для виявлення зон функціональної взаємодії і їхнього подальшого дослідження.

На основі «Схеми функціонального зонування» та «Моделі дослідження простору та видів діяльності» можна скласти «Модель взаємодії функціональних зон», у якій був би зроблений розподіл просторів по факультетах, що входить до складу архітектурно-художнього вузу. Таким чином, вийшло три функціональні зони: зона архітектури, зона дизайну й зона образотворчого мистецтва.

Динаміка навчального процесу, періодична зміна навчальних програм і збільшення кількості студентів визначили недоцільність використання при проектуванні вищих навчальних закладів типових проектів. Для досягнення єдності навчального процесу й простору, у якому він відбувається, необхідне створення гнучких архітектурно-планувальних схем навчальних будинків, що дають можливість швидкої зміни технології, зміни устаткування без шкоди для будинку й навчального процесу, тобто створення універсальних просторів.

Література

1. Адамович В.В. и др. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: Учебник для вузов / В.В. Адамович, Б.Г. Бархин, В.А. Варезжин и др.; Под общ. ред. И.Е. Рожина, А.И. Урбаха. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Стройиздат, 1984. – 543 с.
2. Бархин Б.Г. Методика архитектурного образования, Москва. Стройиздат, 1993. – 438 с.

3. Валиахметова Л.З. Архитектурная среда для внеучебной студенческой деятельности. Дисс. на соискание уч. степ. канд. архит. – Екатеринбург, 2004.
4. Большой Евразийский Государственный Университет/
<http://www.usaaa.ru/beast>
5. Группа компаний «ЛИК». Задание на проектирование объектов жилищно–гражданского назначения/ <http://www.doc-lik.ru>

Анотація

Розглядається система функціональних процесів, що протікають в архітектурно-художніх навчальних корпусах, визначається взаємозв'язок між окремими приміщеннями та їх групами а також враховується специфіка організації освітнього процесу в них, для створення оптимальної композиційної схеми та моделі проєктованого будинку в цілому.

Аннотация

Рассматривается система функциональных процессов, которые протекают в архитектурно-художественных учебных корпусах, определяется взаимосвязь между отдельными помещениями и их группами а также учитывается специфика организации образовательного процесса в них, для создания оптимальной композиционной схемы и модели проектированного дома в целом.

УДК 656.072.132

С.В.Дубова

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ НАЗЕМНОГО ПАСАЖИРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ У МІСТАХ УКРАЇНИ.

Транспорт в місті забезпечує можливість життєдіяльності міста, як цілісної системи. У процесі зростання міста вимоги до міського транспорту також зростають. В умовах міста, легковий автомобіль у перевезеннях пасажирів конкурує з наземним масовим пасажирським транспортом – трамваєм, тролейбусом, автобусом, маршрутним таксі. При високій комфортності перевезень провізна здатність звичайного легкового автомобіля мала. Це стимулює розвиток міського пасажирського транспорту (МПТ). Але МПТ при великій провізній здатності (від 3 тис до 60 тис пас/год), має малу ступінь комфортності та низькі швидкості сполучення (14 – 20 км/год). Тому